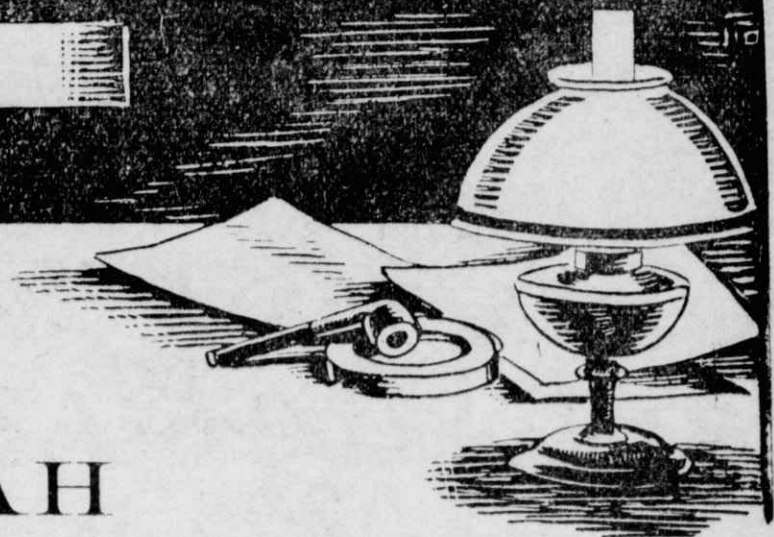

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΛΙΛΗ

Κι' ἐγὼ σοῦ λέγω, πὼς οἱ σκύλοι δὲν εἶνε μόνον περισσότεροι ἀπὸ τὸ ἐγωϊστικὸν αὐτὸ ζῶον, πὺ λέγεται ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ πολὺ εὐγενέστεροι, εὐαισθητότεροι καί... φιλανθρωπότεροι, μοῦ ἔλεγεν ἕνας φίλός μου γνωστὸς εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ τὰς μισανθρωπιστικὰς του ἰδέας.

Εἶχε πολὺ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὑποφέρει καὶ σπανίως συναναστρέφετο μὲ τὸν κόσμον τὸν ὁποῖον ἐμίσει ὀλοφύχως, ἔχων πάντοτε ὡς ἀξίωμα, ὅτι διὰ τὴν εὐτυχίαν μέσα εἰς τὴν κοινωνίαν πρέπει νὰ γνωρίζης νὰ τὴν περιφρονῆς. Καὶ τὴν ἐπεριφρόνει ὄχι μόνον ἐπιδεικτικῶς καὶ ἐπιπολαίως, ἀλλὰ μὲ ὅλη τὴν δύναμιν τῆς μεγάλης ψυχῆς του.

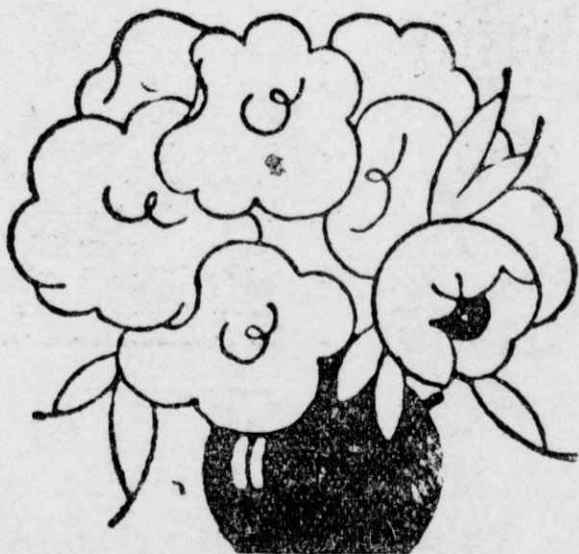
Μίαν ἡμέραν ἔτυχε νὰ τὸν συναντήσω ἐπιστρέφοντα ἀπὸ ἕνα μακρὸν περίπατον μὲ τὸν ἀχώριστον σύντροφόν του, μίαν σκύλαν σπανίας ράτσας, ὀνομαζομένην Λιλήν. Ἦτο τὸσον ὀλιγόλογος, ὥστε μόνον ἀνταλλάξαμεν δέκα λέξεις καθ' ὅλον τὸν περίπατόν μας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐγνώριζα τὴν ἀδυναμίαν του διὰ τὴν σκύλαν του, ἔθιξα τὴν εὐαίσθητον αὐτὴν χορδὴν του, ἐπιδαψιλεύων εἰς αὐτὴν μυρίας περιποιήσεις καὶ θωπείας.

— Ἄκουσε λοιπὸν τὴν ἱστορίαν αὐτῆς τῆς σκύλας, μοῦ εἶπε, καὶ θὰ ἰδῆς τί κτηνώδης πὺ εἶνε ὁ ἄνθρωπος, καὶ τί ἀνθρώπινον εἶνε τὸ κτήνος. Αὐτὴ ἡ σκύλα εἶνε μίαν πολύτιμος κληρονομία μίαν γυναῖκα, πὺ ἀγάπησα μὲ ὅλην τὴν φλόγα τῶν εἰκοσιπέντε μου χρόνων. Εἶνε τὸσον νοήμων, τὸσον εὐαίσθητος, ὥστε ἂν ὠμίλει, πολλοὶ ἄνθρωποι θὰ ἐντρέποντο ὅτι δὲν εἶνε σκύλοι. Ὁ μόνος σύντροφός μου, ὁ μόνος φίλος πὺ ἔκλαυσεν εἰς τὸν πόνον μου, τὸ μόνον πρᾶγμα πὺ μὲ συμπάθησεν εἰς τὰς συμφορὰς, εἶνε αὐτὴ ἡ σκύλα. Ἦξεύρω, πὼς ἂν τοῦ δώσω νὰ ἐνοήσῃ ἕνα μυστικὸν μου δὲν θὰ τὸ προδώσῃ τὴν ἄλλην στιγμὴν, ὅπως μὲ πρόδωσαν τόσοι μου φίλοι...

Ὅταν τὴν ἐκηδεύσαμεν, ἄ! ἔπρεπε νὰ ἦσο ἐκεῖ διὰ τὴν κλαύσης μὲ τὰς πενθίμους κραυγὰς του, μὲ τοὺς θρηνώδεις γρυλλισμούς του μέσα εἰς τὸν τάφον ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἠναγκάσθημεν νὰ τὴν σύρωμεν διὰ τῆς βίας.

Ὅσαν νὰ τοῦ μετέδωσεν ὅλον τὸν ἔρωτά της πρὸς ἐμὲ, πέντε χρόνους τώρα, ποτὲ δὲν μὲ ἐγκατέλειψε, παρὰ εἰς μίαν μόνην περίστασιν πὺ θὰ σοῦ διηγηθῶ. Εἶχον παρέλθει τρεῖς χρόνοι ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς Δόρας καὶ τὸ πτωχὸν αὐτὸ ζῶον, πὺ ἀκόμα καὶ τώρα συγκινεῖται μέχρι δακρύων, εἰς τὸνομά της, ἔζη εὐτυχισμένον πάντοτε σιμά μου, μαντεῦον καὶ τὴν παραμικρὰν μου ἐπιθυμίαν καὶ τὴν παραμικρὰν μου στενοχωρίαν.

Μετὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα τῶν τριῶν ἐτῶν, χωρὶς νὰ λησμονήσω τὴν νεκρὰν μου ἐκείνην ἀγάπην, ἐσυμπάθησα μίαν ἄλλην γυναῖκα. Λέγω ἐσυμπάθησα, διότι μίαν φορὰν ἀγαπᾶ κανεὶς εἰς τὴν ζωὴν. Ὅταν ἔμαθε τὴν ἱστορίαν αὐτῆς τῆς σκύλας, τὸσον τὴν ἐμίσησε, τὸσον τὴν ἐζήλευσεν ἢ μοχθηρὰ ἐκείνη κόρη, ὥστε μ' ἔθετεν εἰς τὸ δίλημμα νὰ ἐκλέξω μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ζῶου. Ἄλλὰ καὶ ἡ Λιλή τῆς ἀνταπέδιδε τὰ ἴσα. Μόλις ἐνόησεν, ὅτι ἀντικατέστησα τὴν προσφιλή της κυρίαν εἰς τὴν καρδίαν μου, ὡς νὰ μ' ἐμίσει, ὡς νὰ μ' ἐπεριφρόνει διὰ τὴν ἀπιστίαν μου, μετεβλήθη, ἔγινε δύστροπος, κι' ἔπαυσε νὰ μὲ συνοδεύῃ εἰς τοὺς περιπάτους μου.

Μίαν ἡμέραν —δὲν θὰ τὴν λησμονήσω ποτὲ— εἶμεθα μόνον μὲ τὴν Ρίταν, ἡ ὁποία μοῦ ἔθετε τὸ ζήτημα νὰ πετάξω τὴν Λιλή εἰς τοὺς δρόμους, ὅταν ἐξαίφνης τὴν βλέπω νὰ ὀρμᾷ ἐπάνω της καὶ νὰ τὴν δαγκάνῃ εἰς τὸν βραχίονά της. Ἄρπαξα μίαν ράβδον καὶ τὴν ἐκτύπησα ἀμειλίκτως. Τὸ ἴδιον ἐκεῖνο ἑσπέρας ἔγινε ἄφαντος ἀπὸ τὸ σπίτι. Μετενόησα πικρὰ διὰ τὴν σκληρότητά μου καὶ ἐγύρισα ὅλας τὰς Ἀθήνας διὰ τὴν εὐρω. Ἄνήγγειλα δι' ὅλων τῶν ἐφημερίδων ἀμοιβὴν ἑκατὸν δραχμῶν. Ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὴν εὐρω. Ἐνα βράδυ ἐπιστρέφων ἀπὸ τὸν περίπατον, ἐνόμισα ὅτι τὴν διέκρινα μακρόθεν εἰς τὸ φῶς ἑνὸς φανοῦ νὰ διευθύνεται ἐκεῖ κατὰ τοὺς Στύλους. Τρέχω νὰ τὴν προφθάσω, ἀλλ' ἔγινεν ἄφαντος. Μία ὑποψία μοῦ ἦλθε τότε εἰς τὸν νοῦν μου. Μήπως ἐπήγαινε εἰς τὸ νεκροταφεῖον; Ἐτρεξα ἐκεῖ. Ἐπήδησα ἀπὸ τὸν τοῖχον κι' ἐπροσπάθησα μέσα εἰς τὸ σκότος νὰ εὐρω τὸν τάφον τῆς Δόρας. Μετὰ πολὺν κόπον εὐρήκα τὸν δρομίσκον ἐκεῖνον, πὺ ἔφερεν εἰς τὸ μνημα τοῦ μόνου ἐπὶ τῆς γῆς ἔρωτός μου. Αἴφνης ἐσταμάτησα καταληφθεὶς ἀπὸ τρόμον. Διέκρινα ἐκεῖ ἐπάνω δύο μάτια φωσφορίζοντα, ὡς δύο λαμπυρίδες.

— Λιλή! Λιλή! τὴν ἐκάλεσα.

Εἰς ἀπάντησιν ἕνας κλαυθμηρισμὸς ὡσαν ἄνθρωπινος μοῦ ἐπάγωσε τὸ αἷμα μέσα εἰς τὰς φλέβας. Ἄφου συνῆλθα, τὴν ἄρπαξα εἰς τὴν ἀγκάλην μου, κι' ἔφυγα, ὡσαν νὰ μὲ κατεδίωκε τὸ φάντασμα τῆς πεθαμένης.

Ἀπὸ τότε, δὲν ἤξεύρω, διατὶ μὲ ἀγάπησε διπλασίως. Δὲν ἤξεύρει τί χάδια νὰ μοῦ κάμῃ, τί φιλήματα νὰ μοῦ δώσῃ εἰς τὰ χέρια. Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Ρίταν. Ἦτο μίαν κόρη ταπεινῶν αἰσθημάτων, ἂν καὶ καλῆς οἰκογενείας. Ἄλλαζεν ἔραστὰς ὡσαν τὰ γάντια της. Διὰ τὴν πείθη τοὺς ἐκάστοτε ἔραστὰς της περὶ τῆς ἱερότητος τῶν αἰσθημάτων της, ἐξήρχετο μὲ τοὺς δύο ἡλιθίους ἀδελφούς της, δύο γελοῖα ὑποκείμενα, εἰς τὸν περίπατον καὶ διὰ τὴν διασκεδάξῃ τὴν ἄσημον ζωὴν της, ἐπροσποιεῖτο ὅτι ἠγάπα τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον, ὅπου θὰ ἐγένετο θῦμα τῆς βλακώδους κωμωδίας της, ὑποδεικνύουσα εἰς αὐτὸν, ὅτι ἔπρεπε νὰ τὴν ζητήσῃ εἰς γάμον ἀπὸ τοὺς δύο ἐκείνους κακοήθεις.

Μίαν ἡμέραν εἰς τὸν περίπατον αἰσθάνομαι νὰ μὲ σύρῃ ἀπὸ τὸ πανταλόνι ἡ Λιλή μὲ παράδοξον τρόπον ὡσαν νὰ μοῦ ἔλεγεν νὰ τὴν ἀκολουθήσω κάπου. Ἐφαίνετο νὰ μυρίζῃ γνωστά της ἴχνη. Τὴν ἀκολούθησα.

Μόλις ἐκάμψαμεν τὴν ὁδὸν Κηφισσίας εἰς μίαν γωνίαν τοῦ Βασιλικοῦ Κήπου βλέπω τὴν Ρίταν νὰ συνομιλῇ τρυφερῶς καὶ νὰ χαριεντίζεται μ' ἕνα νέον, πρὸς τὸν ὁποῖον θὰ ἐπανελάμβανε βεβαίως ὅσα εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τόσοὺς ἄλλους.

Ἡ Λιλή μου, ἡ σκύλα μου, ἐγαύγισεν ἀγρίως μόλις τοὺς εἶδε, καὶ ὠρμήσασα ἐπάνω της θὰ τὴν κατεξέσχίζεν, ἂν δὲν ἐπρόφθανα ἐγκαίρως νὰ τὴν ἐμποδίσω.

— Λιλή! Λιλή! τῆς εἶπα τότε ἀπεινώμενος πρὸς τὴν σκύλαν μου, περιφρόνησε τὸ κακὸν αὐτὸ πλάσμα καὶ τὸν βλάκα αὐτόν. Λιλή, ἔχεις περισσότερην καρδίαν σὺ, ἀπὸ τὴν κακὴν αὐτὴν γυναῖκα.

Καὶ τοὺς ἀφήσαμεν νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν τρυφερὰν τῶν κουβένταν. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν περι-

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΑΦΗΡΗΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΓΚΑΦΕΣ ΤΩΝ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

‘Η γκάφα του Σαλιάπιν. Πώς ρεζίλεψε την ύψιφωνο Γκρανζάν. ‘Η.. κοιλιακή ένόχλησις ! Τό πάθημα της ‘Εμμας Κάλβε. Τό σχισμένσ σακκάκι. Τό κοινόν γελάει με την καρδιά του. κλπ.

ΓΙΑ να επιτύχη μιά θεατρική παράστασις, πρέπει να έχουν κανονισθή απεπριν κ' ή πιό άσημαντες λεπτομέρειες. Τίποτε δεν πρέπει ν' αφήνεται στην τύχη. ‘Όταν λοιπόν υπάρχει τάξις και καλή υπόκρισις εκ μέρους των ήθοποιών, ή επιτυχία του έργου είνε απόλύτως εξησφαλισμένη... έκτός άν συμβή κάτι άπρόοπτο. Καί τά άπρόοπτα στο θέατρο δεν είνε σπάνια. Μερικά άπ' αυτά έχουν μείνει ιστορικά.

* * *

Πρό όλίγων έτών ο διάσημος βαθύφωνος Σαλιάπιν έπαιζε στο θέατρο του Μόντε - Κάρλο τόν «‘Οθέλλο». Τήν ώρα που τραγουδούσε με την ύψιφωνο Γκρανζάν τό παθητικό ντουέττο της δευτέρας πράξεως, άντελήφθη ότι ή Δεισδαιμόνα του έλεγε άλλα άντ' άλλων. Συγχρόνως είδε ότι τό πρόσωπό της είχε πάρει μιά έκφρασι πόνου και άνησυχίας. ‘Ο Σαλιάπιν την λυπήθηκε, έκανε νόημα στους μουσικούς να σταματήσουν και είπε άπευθυνόμενος προς τους θεατάς:

— Κυρίες και κύριοι, κάποιο μικρό άτύχημα μās άναγκάζει να διακόψωμεν για δέκα λεπτά την παράστασι.

Και παίρνοντας άπό τό χέρι την Δεισδαιμόνα την ώδήγησε στα παρασκηνία. Τί είχε συμβή; ‘Ο Σαλιάπιν είχε νομίσει προς στιγμήν ότι ή ύψιφωνος κατελήφθη έξαφνα από... κοιλιακήν ένόχλησιν, ενώ άπλούστατα ή δις Γκρανζάν είχε ξεχάσει για μιά στιγμή τους στίχους του τραγουδιού που τραγουδούσε και για να μη χαλάση την παράστασι, προτίμησε να λήη ό,τι της έρχόταν στο στόμα —στις άκριθείς όμως νότες. Έν τούτοις ό Σαλιάπιν παρεξήγησε τό πράγμα και την έκανε... ρεζίλι!...

* * *

‘Ενας άλλος σοβαρός κίνδυνος για τους ήθοποιούς είνε να παρασταίνουν σε ξένη γλώσσα και να φαντάζωνται ότι τό άκροατήριον άγνοεί τη γλώσσα αυτή. Να τί συνέβη σχετικώς στην ύψιφωνο ‘Εμμα Κάλβε: ‘Επαιζε στη Βοστώνη της ‘Αμερικής την «Τόσκ»α, Ιταλικά. ‘Ενας ‘Ιταλός τενόρος έκανε τό ρόλο του Μάριου Καθαραντόση. ‘Εξαφνα, κατά την διάρκεια ενός παθητικού ντουέτου άκούστηκαν άπό τις πρώτες σειρές της πλατείας άκράτητα γέλια. Ποιάς λόγος είχε προκαλέσει αυτά τά γέλια σε μιά τόσο συγκινητική σκηνή; ‘Απλούστατα: ή κ. Κάλβε είχε άντιληφθή

φρονώ ως τό κοινότερον γύναιον του κόσμου, θεωρών αυτήν άναξίαν να την καταστήσω άντικείμενον σκέψεως ή έκδικήσεως. Προσεπάθησα να στρέψω την έκδίκησίν μου έναντίον των δύο αδελφών της, αλλά είνε τόσο άνανδροι, τόσο δειλοί, ώστε όταν με βλέπουν αλλάζουν δρόμον: ‘Ω! και έν βλέμμα λοξόν να μου ρίψουν θα τους ραπίσω...

‘Από τότε τό μόνον πλάσμα που αγαπώ μέσα εις τόν άθλιον, τόν μοχθηρόν κόσμον είνε ή σκύλα μου, ή Λιλή μου. Τό παράδοξον είνε πως άν και σκύλα, ποτέ δεν άλλαξεν ή Λιλή τόσοσ έραστάς όπως ή άλλη...

‘Εσιώπησε κι' εκάλεσε την σκύλαν του, ή όποια έπροπορεύετο εμπρός μας εις μίαν άπόστασιν εκατόν βημάτων.

— Θέλεις τώρα να ίδης κατά πόσον είνε οι σκύλοι πιστότεροι κι' ευγενέστεροι άπό τους άνθρώπους ή μάλλον άπό τάς γυναίκας; ‘Ακουσε! Λιλή, που είνε ή Δόρα μας; Που είνε ή πτωχή μας ή Δόρα;

Και ή Λιλή εις τήνομα της κυρίας της έμεινεν άκινητος: οι όφθαλμοί της έλαμψαν άπ' μίαν μυστηριώδη φλόγα, τ' αυτιά της έσηκώθησαν, και ύψώσασα τους προσβίους πόδας της άκούμβησεν αυτούς εις τό στήθος του φίλου μου, και άφησε μίαν φωνήν παραπόνου, ένα λυγμόν θρηνώδη τόσοσ σπαρακτικόν, ώστε άνετριχίασα μέχρι μωλοΰ όστέων.

Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ότι τό σακάκι του τενόρου σκίστηκε άπό πίσω και άρχισε να τραγουδάη Ιταλικά με παθητική φωνή:

— Μή γυρίσης! Πρόσεξε! Τό σακκάκι σου σκίστηκε στην πλάτη!

‘Η κ. Κάλβε είχε προεξοφλήσει ότι τό άκροστήριο άγνοούσε την Ιταλική. ‘Αλλά δυστυχώς γι' αυτή βρέθηκαν πολλοί συμπατριώται του τενόρου που παρακολουθούσαν την παράστασι. Κι' έτσι έπληθε ή καταστροφή...

* * *

‘Ενα άλλο χαριτωμένο πάθημά του διηγείται ό Γάλλος ήθοποιός κ. Νομπλέ:

«Πρό όλίγων έτών έπαιζα στη Ρουέν, ως πρωταγωνιστής σ' έναν περιοδεύοντα θίασο. ‘Εκείνο τό βράδυ ήταν ή πρεμιέρα του «‘Αθώου». Περίμενα στα παρασκηνία τη στιγμή της εισόδου μου στη σκηνή. Φορούσα περρούκα κι' άπό πάνω τό καπέλλο μου. ‘Όταν ήρθε ή στιγμή του ρόλου μου, ξεχάσα ότι φορούσα Ικαπέλλο κι' άρπαξα άπό μιά καρέκλα τό ήμίψηλο ενός συναδέλφου και βγήκα θριαμβευτικά στη σκηνή... φορώντας στο κεφάλι μου τό σταχτί μου σκληρό και κρατώντας στα χέρια μου ένα περίφημο ήμίψηλο!... ‘Αμέσως άκουσα άπό την πλατεία άκράτητα γέλια, ενώ ό ρόλος μου ήταν δραματικός. ‘Ακουσα μάλιστα να μου φωνάζουν: «Τό καπέλλο! Τό καπέλλο!» Κυττάζω σαν χαμένος τό ψηλό καπέλλο που κρατούσα στο χέρι μου και με μιά ώραιά άδιάφορη χειρονομία του δίνω μιά και τό κλείνω γιατί ήταν άπό τά πιακέ ψηλά καπέλλα. Μά οι θεατάι ξεακολουθούσαν να φωνάζουν: «Τό καπέλλο! Τό καπέλλο!» ‘Η ιστορία αυτή άρχιζε να με στενοχωρη. Τό άνοιγω πάλι, τό στριφογυρίζω στα χέρια μου και μη γνωρίζοντας πειά τι να κάνω τό βάζω στο κεφάλι μου. Τό σταχτί σκληρό που φορούσα ήταν μικρότερο κι' έτσι τό ψηλό χώνεται κι' αυτό στο κεφάλι μου. Ευχαριστημένος που τελείωσε αυτή ή ύπόθεσις κατ' ευχήν, κουνάω τά ελεύθερα πειά χέρια μου και προχωρώ σοβαρός... Μά οι θεατάι είχαν τρελλαθή άπ' τά γέλια... ‘Εφώναζαν, χαχάνιζαν, χειρονομούσαν άπελπιστικά, ως που αναγκάστηκα να έγκαταλείψω τη σκηνή. ‘Όταν πήγα στα παρασκηνία άντελήφθην τό πάθημά μου. ‘Ηταν όμως πειά άργά. Και τό κοινόν δεν συγχωρεί εύκολα αυτά τά πράγματα. ‘Εφυγα αύθημερόν άπ' τη Ρουέν κι' οΰτε πειά ξαναπάτησα εκεί».

* * *

Κάτι παρόμοιο έπαθε κι' ό Ταγιάντ στα «‘Ολύμπια». ‘Επαιζε τό ρόλο του Ναπολέοντος και έπρεπε ν' άνεβή στο άλογο που ήταν στη σκηνή. ‘Αλλά έκανε λάθος κι' έβαλε τό δεξιό του πόδι στον άριστερό αναβατήρα κι' έτσι στη σοβαρώτερη στιγμή του δράματος, οι θεατάι ξεσπασαν σε άκράτητα γέλια βλέποντας τόν Ταγιάντ άνάποδα καθάλλα.

* * *

Συμβαίνει επίσης καμμιά φορά ό ήθοποιός ν' άφοσιώνεται τόσο στο ρόλο του ώστε να ξεχνάη τους κίνδυνους της σκηνής. ‘Ετσι τό έπαθε ό τενόρος Νουρι στην πρεμιέρα του έργου «Ροθέρτος ό Διάβολος», όπου έσκόνταψε κι' έπεσε μέσα στην καταπακτή που ήταν προωρισμένη να καταπιη μόνο τόν Μπέτραμ. ‘Η ύψιφωνος δις Ταλιόνι... έβαλε τις φωνές και ή παράστασις διεκόπη.

‘Η δις Βέμπερ, πάλι, τη βραδυά της πρώτης των «‘Ιακωβίνων» παρ' όλίγον να πάθη κάτι χειρότερο. Μεθυσμένη άπό την επιτυχία της και τις έπευφημίες του κοινού ξεχάσε να άποσυρθή ενώ ή αΰλαία έπεφτε και θα σκοτωνότανε άσφαλώς —ή αΰλαίες την έποχή εκείνη είχαν στο κάτω μέρος ένα χοντρό ξύλο— άν ό συνάδελφος της Πώλ Μουνέ δεν πρόφτανε να την τραβήξη.

Μοναδική ΣΧΟΛΗ ΚΟΠΤΙΚΗΣ Γυναικείων Φορεμάτων υπό την διεύθυνσιν της διαπρεπούς καλλιτέχνης μοδίστας κ. ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ, Σύνταγμα, Μητροπόλεως 14 α', ‘Αθήναι.